

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

© Naczelny Sąd Administracyjny, www.nsa.gov.pl [Translation already published on the official website of the Polish Supreme Administrative Court]. Permission to re-publish this translation has been granted by the Polish Supreme Administrative Court for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC

© Naczelny Sąd Administracyjny, www.nsa.gov.pl [Tłumaczenie zostało już opublikowane na oficjalnej stronie Naczelnego Sądu Administracyjnego]. Zezwolenie na publikację tego tłumaczenia zostało udzielone przez Naczelny Sąd Administracyjny wyłącznie w celu zamieszczenia w bazie Trybunału HUDOC

EUROPEJSKI TRYBUNAŁ PRAW CZŁOWIEKA

TRZECIA SEKCJA

SPRAWA A.C. I INNI przeciwko HISZPANII

(Skarga nr 6528/11)

WYROK

STRASBURG

22 kwietnia 2014 r.

OSTATECZNY

22/07/2014

*Wyrok ten stał się ostateczny zgodnie z warunkami określonymi w art. 44 § 2 Konwencji.
Wyrok może podlegać korekcie wydawniczej.*

W sprawie A.C. i Inni przeciwko Hiszpanii,
Europejski Trybunał Praw Człowieka (Trzecia Sekcja), zasiadając jako Izba w składzie:

Josep Casadevall, *przewodniczący,*
Alvina Gyulumyan,
Ján Šikuta,
Dragoljub Popović,
Luis López Guerra,
Johannes Silvis,
Valeriu Grițco, *sędziowie,*

oraz Santiago Quesada, *kanclerz Sekcji,*

obradując na posiedzeniu niejawnym w dniu 1 kwietnia 2014 r.,
wydaje następujący wyrok, który został przyjęty w tym dniu:

POSTĘPOWANIE

1. Sprawa została wszczęta trzydziestoma skargami (szczegółowe informacje w załączniku) wniesionymi do Trybunału odpowiednio 28 i 31 stycznia 2011 r., 28 marca 2011 r., 27 września 2012 r. i 2 października 2012 r. przeciwko Królestwu Hiszpanii na mocy art. 34 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności („Konwencja”) przez trzydzieści osób pochodzenia saharyjskiego („skarżący”). Przewodniczący Sekcji podjął decyzję o nieujawnianiu tożsamości skarżących (art. 47 § 3 Regulaminu Trybunału).

2. Skarżących reprezentowali odpowiednio (szczegółowe informacje w załączniku) E. Gracia Cano, M. Valiente Ots i B. Alfonso Camacho, adwokaci z ramienia organizacji pozarządowej CEAR (Hiszpańska Komisja ds. Pomocy Uchodźcom). Rząd hiszpański („Rząd”) reprezentował jego przedstawiciel, F. de A. Sanz Gandasegui, pełnomocnik rządu, szef Departamentu ds. Praw Człowieka w Ministerstwie Sprawiedliwości.

3. Skargi dotyczą procedury wydalenia skarżących do Maroka (Sahara Zachodnia). Skarżący, którzy są pochodzenia saharyjskiego, obawiają się, że po wydaleniu padliby ofiarą represji ze strony władz marokańskich. Należeli oni bowiem do obozu demonstrantów Gadaym Izik zlikwidowanego 8 listopada 2010 r. Skarżący powołują się na art. 2, 3 i 13 Konwencji.

4. W dniach 31 stycznia, 1 lutego, 30 i 31 marca 2011 r., 27 września oraz 2 października 2012 r. urzędujący przewodniczący podjął decyzję o zastosowaniu art. 39 Regulaminu Trybunału oraz o wskazaniu Rządowi, że w interesie stron oraz dla sprawnego przebiegu postępowania przed Trybunałem pożądane byłoby, aby skarżący nie zostali wydaleny podczas trwania postępowania przed Trybunałem.

5. W dniach 7 listopada i 1 grudnia 2011 r. oraz 2 i 3 października 2012 r. skargi zostały zakomunikowane Rządowi.

FAKTY

I. OKOLICZNOŚCI SPRAWY

6. Skarżącymi są osoby pochodzenia saharyjskiego ubiegające się o ochronę międzynarodową.

A. Okoliczności faktyczne, które miały miejsce przed przyjazdem skarżących do Hiszpanii

7. W dniu 10 października 2010 r. grupa osób pochodzenia saharyjskiego rozłożyła namioty w obozie Gadaym Izik, usytuowanym 12 km na wschód od Al-Ujun na terenie Sahary Zachodniej, na znak protestu przeciwko swoim warunkom życia i marginalizacji, a także w celu domagania się pracy i odpowiedniego zakwaterowania. W opinii władz Maroka obóz powstał nielegalnie i bez zezwolenia. Dnia 8 listopada 2010 r., kiedy marokańskie siły bezpieczeństwa wkroczyły w celu przeprowadzenia przymusowej ewakuacji i zlikwidowania obozu, na miejscu doszło do starć. W wyniku aktów przemocy zginęło jedenastu członków sił bezpieczeństwa i dwóch Saharyjczyków. Zgodnie z raportem *Amnesty International* („*Des civils sahraouis jugés devant un tribunal militaire au Maroc : un procès vicie à la base*” [Saharyjska ludność cywilna sądzona przed sądem wojskowym w Maroku – proces zasadniczo wadliwy], dokument z dnia 1 lutego 2013 r.) siły bezpieczeństwa w ciągu kilku dni zatrzymały około 200 Saharyjczyków. Kolejne zatrzymania miały miejsce w grudniu 2010 r.

8. Po likwidacji obozu skarżący dopłynęli na prowizorycznych łodziach na brzeg Fuerteventury w archipelagu Wysp Kanaryjskich w dniach od 5 stycznia 2011 r. do 19 sierpnia 2012 r. Kilka dni po przybyciu złożyli oni wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej w Biurze ds. Azylu i Uchodźców Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

B. Wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej

9. Skarżący przedstawili następujące fakty:

1. Skarga nr 6528/11, A C.

10. W chwili złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej skarżący przedłożył zdjęcie przedstawiające go w towarzystwie innego saharyjskiego aktywisty, trzymającego flagę Frontu Polisario. Utrzymywał on przy tym, że brat tego aktywisty został spalony żywcem przez marokańskie władze w 2005 r. Skarżący podniósł, że w 2008 r. padł ofiarą złego traktowania, kiedy został zatrzymany przez marokańską policję w swoim domu rodzinnym i kiedy osądzono go w ramach niesprawiedliwego procesu, w wyniku którego został skazany na karę pozbawienia wolności za handel narkotykami. Stwierdził on przy tym, że młodzi saharyjscy aktywiści są zwykle oskarżani o tego rodzaju czyny i skazywani bez poszanowania przewidzianej w prawie gwarancji

sprawiedliwego procesu. Skarżący odbył karę w „czarnym więzieniu” w Al-Ujun, gdzie, jak twierdzi, był wykorzystywany seksualnie i traktowany w poniżający sposób.

2. Skarga nr 6529/11, M.L.

11. Skarżący utrzymuje, że podczas aresztowania w obozie demonstrantów w listopadzie 2010 r. został brutalnie pobity przez przedstawicieli władz marokańskich. Następnie został przetransportowany w miejsce położone niedaleko Río de Oro, skąd udało mu się uciec. Twierdzi on przy tym, że jego siostra również została zatrzymana, a potem wypuszczona na wolność.

3. Skarga nr 6530/11, M.A.E.K.

12. Skarżący twierdzi, że podczas likwidacji obozu został uderzony w głowę. W chwili przedkładania władzom hiszpańskim wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej miał on bliznę i czuł się zdezorientowany z powodu poważnych bólów głowy spowodowanych wspomnianym uderzeniem.

4. Skarga nr 6559/11, H.B.

13. W dniu 11 listopada 2010 r. funkcjonariusze marokańskich sił porządkowych siłą wdarli się do domu skarżącego i innych osób przebywających w Al-Ujun. W chwili najścia skarżący przebywał w pracy, ale postanowił złożyć skargę w celu zgłoszenia szkód wyrządzonych w jego miejscu zamieszkania. Jak twierdzi, został pobity na komisariacie policji przez funkcjonariuszy oskarżających go o współpracę z aktywistami saharyjskimi.

5. Skarga nr 6562/11 M.M.

14. Skarżący utrzymuje, że jeden z jego braci został pobity podczas starć, do których doszło między Saharyjczykami i marokańską policją. On sam do czasu wyjazdu do Hiszpanii pozostawał w ukryciu. Policjanci szukali go od tamtego czasu w jego domu w Al-Ujun.

6. Skarga nr 6569/11, H.E.M.

15. Skarżący obawia się represji ze strony władz marokańskich. Po likwidacji obozu jego rodzice zostali zatrzymani w swoim miejscu zamieszkania i uwolnieni kilka godzin później. Zatrzymano również jego kuzynów, którzy przebywają teraz w więzieniu. Skarżący utrzymuje, że wielokrotnie był zatrzymywany i bity na komisariacie.

7. Skarga nr 6572/11, M.A.

16. Skarżący obawia się represji, ponieważ był dwukrotnie zatrzymywany przez marokańską policję i został skazany na karę jednego miesiąca pozbawienia wolności za zakłócanie porządku publicznego, podczas gdy wyłącznie spacerował z przyjaciółmi pochodzenia saharyjskiego. Nie zamieszkiwał w obozie, a jedynie dostarczał do niego wodę i jedzenie. Marokańska policja brutalnie obeszła się z innymi Saharyjczykami i skarżący obawia się ponownego zatrzymania.

8. Skarga nr 6574/11, R.E.K.

17. Skarżący utrzymuje, że został pobity przez marokańską policję podczas likwidacji obozu. Obawiając się represji ze strony władz marokańskich, uciekł na pustynię w celu uniknięcia aresztowania. Po ujawnieniu na fotografiach opublikowanych w mediach informacji o złożeniu przez skarżącego wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej oraz jego tożsamości, władze marokańskie nękały jego rodzinę.

9. Skarga nr 6586/11, B.B.

18. Skarżący utrzymuje, że został pobity przez przedstawicieli władz marokańskich, a po uwolnieniu nie udzielono mu pomocy w szpitalu ze względu na jego saharyjskie pochodzenie. Twierdzi przy tym, że już wcześniej został zatrzymany i był nękany przez władze marokańskie przez dwa dni w 2005 r., ponieważ wziął udział w manifestacji. W dniach 14 i 21 listopada 2010 r. marokańska policja zażądała informacji na jego temat w miejscu jego zamieszkania. Skarżący postanowił więc schronić się na pustyni. Obawia się on o swoje życie i nietykalność cielesną, które byłyby zagrożone, gdyby zatrzymały go władze Maroka.

10. Skarga nr 6590/11, F.E.W.

19. Obawiając się represji ze strony władz marokańskich, skarżący uciekł na pustynię w celu uniknięcia aresztowania. Utrzymuje on, że funkcjonariusze marokańskich służb porządkowych siłą wdarli się do jego domu rodzinnego w dniu likwidacji obozu, wyrządzili wiele szkód i zgwałcili jego osiemnastoletnią siostrę. Jego ojciec złożył skargę, ale skarżący nie mógł mu towarzyszyć, w związku z czym niepiśmienny mężczyzna nie mógł jej wnieść w sposób formalny. Obawia się on o swoje życie i nietykalność cielesną, które byłyby zagrożone, gdyby zatrzymały go władze Maroka.

11. Skarga nr 6595/11, A.E.M.

20. Skarżący obawia się represji ze strony władz marokańskich ze względu na fakt, że był aktywnym członkiem jednej z grup nadzorujących obóz demonstrantów Gadaym Izik. Po likwidacji obozu jego rodzina została dotkliwie zaatakowana przez przedstawicieli władz marokańskich, którzy siłą wdarli się do domu jego ciotki, gdzie siostra skarżącego została wykorzystana seksualnie przez co najmniej jednego funkcjonariusza. Skarżący przeszkodził następnie w przejściu marokańskiej policji, podpalając samochód. Po tym, jak ranił nożem policjanta, który groził mu bronią, skarżący uciekł na pustynię. Policjanci szukali go od tamtego czasu w jego domu w Al-Ujun. Skarżący obawia się o swoje życie.

12. Skarga nr 6602/11, S.R.

21. W dniu likwidacji obozu funkcjonariusze marokańskich sił bezpieczeństwa pobili wszystkich członków jego rodziny. Skarżący obawia się, że w przypadku powrotu do Maroka zostanie zatrzymany i zamknięty w więzieniu.

13. Skarga nr 6605/11, S.S.

22. Skarżący podnosi, że 8 listopada 2010 r. on i inni członkowie jego rodziny zostali pobici i poranieni przez przedstawicieli marokańskich władz, którzy wdarli się siłą do ich domu. Skarżący potwierdza, że brał udział w walkach między Saharyjczykami, Marokańczykami i siłami porządkowymi, które miały miejsce na ulicach Al-Ujun. Obawia się represji ze strony władz marokańskich, ponieważ, jak przyznaje, dopuścił się zakłócania porządku publicznego. Twierdzi, że w przeszłości był prześladowany przez władze Maroka. Zwraca ponadto uwagę na fakt, że od czasu jego przybycia do Hiszpanii jego rodzina jest nękana przez policję.

14. Skarga nr 6869/11, A.B.

23. Skarżący utrzymuje, że w 2008 r. został skazany i osadzony w „czarnym więzieniu” w Al-Ujun za pobicie policjanta, który uderzył jego matkę. Potwierdza, że uczestniczył w manifestacjach w 2006, 2007 i 2009 r. po odzyskaniu wolności. Podczas likwidacji obozu policja wojskowa wkroczyła do jego domu, aby go zatrzymać. Został pobity, po czym uciekł przez okno, łamiąc sobie kostkę. W szpitalu odmówiono udzielenia mu pomocy ze względu na jego saharyjskie pochodzenie. Skarżący twierdzi, że agencji policji wojskowej wykorzystali seksualnie jego siostry. Jego rodzice nie zgłosili aktów przemocy seksualnej z obawy przed represjami.

15. Skarga nr 6875/11, A.M.

24. Po likwidacji obozu demonstrantów policja stawiała się w domu rodzinnym skarżącego w celu dokonania jego zatrzymania. Skarżący uciekł i ukrył się na pustyni. Wiedząc, że policja go szuka, skarżący wsiadł na prowizoryczną łódź zmierzającą na Wyspy Kanaryjskie.

16. Skarga nr 19730/11, B.T.

25. Skarżąca utrzymuje, że w 2006 r. została zatrzymana za udział w manifestacjach i została zgwałcona przez funkcjonariusza policji. Nie zgłosiła gwałtu, aby nie splamić honoru rodziny i została zmuszoną do małżeństwa. W obozie Gadaym Izik mogła otwarcie opowiadać się za ludem saharyjskim. Dnia 8 listopada 2010 r. przedstawiciele marokańskich sił bezpieczeństwa zaatakowali skarżącą kamieniami i kijami. Uciekła do Hiszpanii w obawie przed represjami. Od tego czasu policja trzykrotnie przeszukiwała jej dom.

17. Skarga nr 19739/11, S.A.

26. Skarżący utrzymuje, że był prześladowany przez władze marokańskie, kiedy wraz z innymi młodymi ludźmi brał udział w manifestacjach na rzecz niepodległości Sahary. Utrzymuje, że był przetrzymywany przez trzy dni, w trakcie których był poddawany torturom i przesłuchaniom. Torturował go „Tuhima”, znany ze swoich technik zadawania tortur. Ponadto policja przeszukała jego dom.

18. Skarga nr 19766/11, M.A.

27. Skarżący podnosi, że po raz pierwszy został zatrzymany w 2006 r. za udział w manifestacji. Wraz z innymi jej uczestnikami został uwieczniony na fotografii zrobionej przez władze marokańskie. Po tym, jak schronił się w Mauretanii, skarżący wrócił do Maroka, gdzie został zatrzymany. Przetrzymano go przez tydzień w więzieniu w Al-Ujun, gdzie – jak twierdzi – był torturowany. Rok później wziął udział w manifestacji, w związku z czym został ponownie zatrzymany i poddany torturom. Po likwidacji obozu skarżący wrócił do Al-Ujun. Od tego czasu policja wielokrotnie zjawiała się w jego domu.

19. Skarga nr 19774/11, H.B.

28. Skarżący zauważa, że brał już udział w protestach przeciwko okupacji Sahary Zachodniej wraz z grupą El Uali, do której należał. W 2005 r. został zatrzymany ze względu na swoje działania podejmowane w ramach grupy, jak również za udział w manifestacji na rzecz niepodległości Sahary w dzielnicy Matallah. Policja zarzuciła mu również wywieszenie na drodze publicznej flagi Frontu Polisario. Skarżący był przetrzymywany przez 15 dni na komisariacie głównym w Al-Ujun, po czym odbył karę pozbawienia wolności w „czarnym więzieniu” znajdującym się w tym samym mieście. W 2006 r. skarżący został zatrzymany na dwa miesiące pod zarzutem dystrybucji broszur na rzecz niepodległości Sahary. Utrzymuje on, że władze marokańskie kontrolowały jego poczynania. Skarżący twierdzi ponadto, że policja groziła jego rodzinie, nakłaniając jej członków do ujawnienia miejsca jego pobytu.

20. Skarga nr 19783/11, H.A.

29. Skarżący jest członkiem rodziny o pro-saharyjskich poglądach, do której należą znani dysydenci. Utrzymuje on, że wielokrotnie był przetrzymywany i brutalnie traktowany ze względu swój udział w różnych manifestacjach w 2008 i w 2010 r. Po likwidacji obozu, w którym skarżący przebywał ze swoją rodziną, schronił się on w Asmarze, ale mimo to został zatrzymany i pobity przez policję. Od powrotu do Al-Ujun policja bezskutecznie go poszukiwała.

21. Skarga nr 19791/11, E.G.

30. Skarżący przebywał w obozie Gadaym Izik od 12 października do 8 listopada 2010 r. Był tam aktywnym członkiem grupy odpowiedzialnej za bezpieczeństwo. Był studentem. Uczestniczył w manifestacjach na rzecz niepodległości Sahary Zachodniej w Al-Ujun i z tego względu był prześladowany przez władze marokańskie. Jego udział w manifestacji promowanej przez Mohameda Salema Ayacha doprowadził do jego aresztowania. Skarżący był przetrzymywany przez trzy dni w komisariacie przy Skeikima Avenue, gdzie poddawano go torturom. Następnie był wielokrotnie przetrzymywany za udział w demonstracjach na rzecz Frontu Polisario. Marokańska policja wielokrotnie przeszukiwała jego dom. Starszy brat skarżącego został zatrzymany w obozie, po czym został poddany torturom i uwolniony. Skarżący obawia się represji ze względu na swoją działalność dysydencką.

22. Skarga nr 19796/11, E.E.M.

31. Skarżący został zatrzymany ze względu na udział w ruchach protestacyjnych przeciwko marokańskiej okupacji Sahary Zachodniej. Utrzymuje on, że zarówno w tym przypadku, jak i podczas innych zatrzymań, torturował go Aziz Awuche. Skarżący twierdzi ponadto, że po likwidacji obozu Gadaym Izik również został zatrzymany i poddany torturom. Z obawy przed represjami skarżący schronił się na pustyni i opuścił kraj na pokładzie prowizorycznej łodzi.

23. Skarga nr 19837/11, A.E.J.

32. Skarżący obawia się represji ze względu na bycie członkiem obozu demonstrantów Gadaym Izik. Zaznacza, że po raz pierwszy został aresztowany ze względu na swoją dysydencką działalność 15 lipca 2001 r., kiedy rozdawał flagi Frontu Polisario. Należał wówczas do organizacji studenckiej zwanej Chahid el Hafed, wspieranej przez sympatyków Alego Salema Tameka – ważnego działacza politycznego przetrzymywanego w więzieniu w Casablance. Ten ostatni był ponadto w kontakcie z Aminatou Haidar. Skarżący przebywał w komisariacie głównym w Al-Ujun przez 15 dni. W tym czasie był bity, czego efektem są blizny na twarzy i zniekształcenie kości nosowej. Ponadto nastąpił u niego krwotok wewnętrzny, w związku z którym przeszedł operację w klinice w Agadirze.

Dnia 20 maja 2005 r. skarżący został ponownie zatrzymany podczas manifestacji na rzecz niepodległości Sahary. Po opuszczeniu obozu Gadaym Izik skarżący tymczasowo schronił się u przyjaciół w Tantan. Następnie powrócił do swojego domu, by niedługo potem opuścić kraj z obawy, że przyjdzie po niego policja.

24. Skarga nr 19846/11, M.C.

33. Skarżący twierdzi, że był arbitralnie przetrzymywany. W 2005 r. został nielegalnie oskarżony o spalenie policyjnego samochodu na stacji paliw w Joumani. Po zatrzymaniu przez tydzień przetrzymywano go w więzieniu, gdzie torturowano go, aby przyznał się do winy. Kiedy w 2006 r. skarżący przebywał na wakacjach, został zatrzymany na trzynaście dni w komisariacie w Douirat, gdzie ponownie poddano go torturom. Składając wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej, skarżący wskazał na rany na głowie. Utrzymuje on, że w dniu likwidacji obozu został zatrzymany w dzielnicy Al Mataar, gdzie brutalnie pobito go w samochodzie. W dniu 11 listopada 2010 r. skarżący został wezwany na komisariat, w którym jednak się nie zjawił z obawy przed represjami. Zamiast niego na komisariat udała się jego matka, którą zatrzymano tam na sześć godzin. Skarżący uciekł i przez miesiąc ukrywał się na pustyni, po czym wyruszył do Hiszpanii.

25. Skarga nr 19854/11, M.M.E.A.

34. Skarżący został zatrzymany podczas protestu w 2009 r., kiedy zawieszał flagę saharyjską. W konsekwencji został skazany na dwa lata pozbawienia wolności ze względu na (fałszywe) oskarżenie o kradzież. Opuścił więzienie trzy miesiące później, po tym jak jego rodzina przekupiła prokuratora. Później skarżący zamieszkał w obozie Gadaym Izik. Podczas brutalnej likwidacji obozu

skarżący został zraniony w nogę białą bronią. Następnie przetransportowano go do położonego daleko szpitala, ponieważ szpitale znajdujące się w okolicy odmówiły leczenia rannych pochodzenia saharyjskiego. Policja dwukrotnie wdarła się siłą do jego domu. Jego brat został zatrzymany i był przetrzymywany w celu ujawnienia informacji o skarżącym. Wypuszczono go na wolność grożąc represjami, jeżeli M.M.E.A. nie stawiłby się przed władzami. Z obawy przed zatrzymaniem i osadzeniem w więzieniu skarżący opuścił kraj na pokładzie prowizorycznej łodzi.

26. Skarga nr 19913/11, Y.E.Y.

35. W 2005 r. skarżący został zatrzymany na dwa dni ze względu na swój udział w manifestacji. Później skarżący zamieszkał w obozie Gadaym Izik. Podkreśla on, że jego rodzina jest nękana i prześladowana z przyczyn politycznych (jest ona bezpośrednio powiązana z Frontem Polisario i aktywnie działa w jego ramach). Potwierdza to jego wuj, który pracuje w oddziale Frontu Polisario w Las Palmas. Inny wuj jest zastępcą przedstawiciela Frontu w Madrycie. Był on wielokrotnie wzywany przez byłego gubernatora (wali) Al-Ujun na przesłuchania dotyczące działań członków jego rodziny.

W 2010 r. skarżący został zatrzymany wraz z 22 innymi młodymi ludźmi podczas wizyty saharyjskiej aktywistki Aminetu Haidar w Al-Ujun. Był wówczas torturowany w nocy i został wypuszczony na wolność następnego dnia. Skarżący bardzo aktywnie działał w obozie Gadaym Izik, gdzie zajmował się bezpieczeństwem. Nadzorował go jego brat Mohamed Yahyaoui, zamieszkały w Hiszpanii, który przyjechał do Al-Ujun w celu ulokowania się w obozie. Po likwidacji obozu marokańskie władze poddały rodzinę skarżącego represjom. Ich przedstawiciele siłą wdarli się do jej domu. Z obawy przed represjami skarżący uciekł i opuścił kraj na pokładzie prowizorycznej łodzi.

27. Skarga nr 19920/11, H.H.

36. Skarżący obawia się represji ze strony władz Maroka ze względu na bycie członkiem obozu demonstrantów Gadaym Izik. Tłumaczy on przy tym, że jest znany ze względu na swoje działania w ramach ruchów protestacyjnych przeciwko marokańskiej okupacji Sahary Zachodniej, w wyniku których był wielokrotnie zatrzymywany i torturowany w latach 2006-2008. Co więcej, skarżący podkreśla, że do opuszczenia kraju skłonił go fakt, iż zaatakowano jego dom rodzinny, a jego brat został zamknięty w „czarnym więzieniu” w Al-Ujun.

28. Skarga nr 19951/11, I.S.

37. Skarżący został zatrzymany przez marokańską policję w 2005 r., ponieważ przynosił flagi saharyjskie. Został oskarżony, osądzony i skazany na dwa lata pozbawienia wolności za handel narkotykami. Odbył karę w „czarnym więzieniu” oraz w więzieniu w Melloul. Podczas likwidacji obozu Gadaym Izik skarżący został z niego brutalnie wydalony, po czym udał się do Al-Ujun. W świetle niestabilnej sytuacji, jaką tam zastał, postanowił uciec. Obawia się represji spowodowanych jego działalnością w obozie oraz tym, że figuruje on w rejestrze karnym.

29. Skarga nr 61912/12, Y.H.

38. Skarżący obawia się, że po wydaleniu do Maroka padłby ofiarą represji ze strony władz marokańskich. Przebywał on bowiem w obozie demonstrantów Gadaym Izik zlikwidowanym w dniu 8 listopada 2010 r. Wyjaśnia on, że należy do saharyjskiego plemienia Reguibat Sahel. On i jego rodzina byli jednymi z pierwszych uczestników obozu. Skarżący przyznaje, że wcześniej brał udział w wielu akcjach organizowanych przez ludność saharyjską, był zatrzymywany i bity przez policję. Ponadto grupa policyjna zwana „grupą śmierci” groziła mu, że oskarży go o przemyt narkotyków, jeżeli nie zaprzestanie on demonstrowania swoich roszczeń. Wreszcie skarżący podnosi, że po jego ucieczce policja, poszukując go, odwiedziła jego dom rodzinny. W konsekwencji skarżący obawia się o swoją nietykalność cielesną, która mogłaby być zagrożona, gdyby powrócił do Maroka.

30. Skarga nr 6249/12 A.E.G.

39. Skarżący obawia się, że po wydaleniu do Maroka padłby ofiarą represji ze strony władz marokańskich. Skarżący potwierdza, że jest siostrzeńcem Brahima Noumrii, działacza politycznego i obrońcy praw podstawowych w Saharze Zachodniej, wielokrotnie więzionego i torturowanego ze względu na jego działania w obronie ludności saharyjskiej. Skarżący przyznaje, że brał udział w wielu akcjach organizowanych przez ludność saharyjską, był zatrzymywany i bity przez policję.

40. Po ujawnieniu na fotografiach opublikowanych w mediach informacji o złożeniu przez nich wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej oraz ich tożsamości, marokańskie władze nękały rodziny niektórych skarżących.

C. Postępowania wszczęte w Hiszpanii

1. Postępowania administracyjne

41. Między 14 stycznia 2011 r. a 3 września 2012 r. Minister Spraw Wewnętrznych wydał trzydzieści decyzji oddalających wyżej wspomniane wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej. Decyzje te Minister uzasadnił, powołując się na art. 21 § 2 lit. b) ustawy 12/2009 z dnia 30 października 2009 r. o prawie do azylu i uznając, że przedmiotowe wnioski złożone przez skarżących opierały się na niespójnych i niewystarczających twierdzeniach, a fakty dotyczące przyczyn domniemanego prześladowania zostały w nich przedstawione w sposób niejasny i nieprecyzyjny.

42. Skarżący zwrócili się o ponowne rozważenie wydanych decyzji, dostarczając przy tym nowych informacji. Przedstawicielstwo Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do spraw Uchodźców (UNHCR) w Hiszpanii zauważyło, że wskazane przyczyny i informacje dostarczone przez skarżących były spójne i zawierały wystarczające przesłanki do uzasadnienia dopuszczalności ich wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej. Na mocy

decyzji wydanych między 19 stycznia 2011 r. a 6 września 2012 r. Minister Spraw Wewnętrznych podtrzymał jednak swoje wcześniejsze stanowisko.

2. Postępowania sądowe

43. W dniu 21 stycznia 2011 r. pierwszych trzynastu skarżących wszczęło postępowanie administracyjne przeciwko Ministrowi Spraw Wewnętrznych przed *Audiencia Nacional (Sąd Krajowy w Hiszpanii)*. Jednocześnie zażądali oni zawieszenia wykonania nakazu wydalenia na mocy art. 135 ustawy nr 29/1998 z dnia 13 lipca 1998 r. o sądownictwie administracyjnym. Pozostali skarżący postąpili później tak samo.

44. W przypadku pierwszych trzynastu skarżących, w dniu 27 stycznia 2011 r. sąd *Audiencia Nacional* nakazał Administracji tymczasowe wstrzymanie wydalenia (*suspensión cautelarísima*) na czas rozpatrywania przedłożonych wniosków o zastosowanie środków tymczasowych. Niemniej 28 stycznia 2011 r. *Audiencia Nacional* postanowił oddalić wskazane wyżej wnioski o zawieszenie wykonania decyzji o wydaleniu wydanych w stosunku do wspomnianych skarżących, uznając, że argumenty przedstawione na poparcie ich odwołania nie pozwalają na stwierdzenie istnienia w ich przypadku sytuacji szczególnie niecierpiących zwłoki, które mogłyby uzasadniać zawieszenie wszelkiego wydalenia z terytorium kraju, ani powodujących utratę skuteczności postępowania co do istoty sprawy w przypadku wykonania przedmiotowych decyzji o wydaleniu. Na mocy różnych decyzji wydanych w okresie od stycznia 2011 r. do września 2012 r. sąd *Audiencia Nacional* oddalił również wnioski o zawieszenie decyzji o wydaleniu innych skarżących, na podstawie decyzji podejmowanych także w krótkim czasie po tymczasowym zawieszeniu działań Administracji.

45. Między 28 stycznia 2011 r. a 1 października 2012 r. skarżący wniesli do Trybunału trzydzieści wniosków o zastosowanie środków tymczasowych, powołując się na art. 39 Regulaminu Trybunału. Podnieśli oni, że w przeszłości lub w chwili aresztowania, a także podczas likwidacji obozu Gadaym Izik w listopadzie 2010 r., padli oni ofiarą złego traktowania ze strony władz marokańskich ze względu na swoje saharyjskie pochodzenie albo że czuli się zagrożeni i obawiali się represji. W dniach wskazanych w paragrafie 4 powyżej Trybunał postanowił zalecić rządowi hiszpańskiemu – na podstawie art. 39 Regulaminu – aby ten nie przystępował do wydalenia skarżących w czasie trwania postępowania przez Trybunałem.

46. Postępowania wszczęte przed *Audiencia Nacional* były kontynuowane. Na mocy różnych wyroków, których daty wydania wskazano w załączniku, wspomniany sąd oddalił odwołania złożone przez niektórych skarżących (Trybunał nie dysponuje informacjami na temat ewentualnych wyroków lub decyzji wydanych w sprawie wszystkich skarżących). Osoby te złożyły skargi kasacyjne w Sądzie Najwyższym. Trybunał nie został do tej pory poinformowany przez strony o rezultatach złożenia tych skarg.

II. KONTEKST SPRAWY

A. Sahara Zachodnia

47. Zgodnie z listem z 29 stycznia 2002 r. wysłanym do przewodniczącego Rady Bezpieczeństwa ONZ przez Zastępcę Sekretarza Generalnego ds. prawnych tej samej organizacji status prawny Sahary Zachodniej jest następujący:

Protektorat hiszpański od 1884 r.; w 1963 r. Saharę Hiszpańską wpisano na listę obszarów nierządzących się samodzielnie, podlegających postanowieniom Rozdziału XI Karty Narodów Zjednoczonych (A/5514, aneks III). Dnia 14 listopada 1975 r. Hiszpania, Maroko i Mauretania podpisały w Madrycie Deklarację zasad dotyczących Sahary Zachodniej (Porozumienie Madryckie). Na mocy tej Deklaracji, uprawnienia i obowiązki Hiszpanii panującej dotychczas na tym terytorium zostały przekształcone w tymczasową administrację trójstronną. W ramach Porozumienia Madryckiego nie przewidziano przeniesienia zwierzchności nad przedmiotowym obszarem ani nie nadano żadnemu z sygnatariuszy statusu administracji zarządzającej – statusu, którego skądinąd Hiszpania nie mogła jednostronnie przekazać. Przeniesienie uprawnień administracyjnych na Maroko i na Mauretanię w 1975 r. nie miało wpływu na status Sahary Zachodniej jako obszaru nierządzącego się samodzielnie.

48. W dniu 26 lutego 1976 r. Hiszpania poinformowała Sekretarza Generalnego ONZ, że postanowiła od tego dnia wycofać swoją obecność z Sahary Zachodniej i zrzec się odpowiedzialności wobec tego terytorium, pozostawiając jednocześnie administrowanie tym obszarem, w zakresie poddanych ich kontroli rejonów, Maroku i Mauretanii. Mauretania wycofała się z przedmiotowego obszaru w 1979 r. po zawarciu w dniu 19 sierpnia 1979 r. porozumienia mauretańsko-saharyjskiego (S/13503, aneks I). Od tego czasu Maroko samo zarządza terytorium Sahary Zachodniej. Państwo marokańskie nie figuruje jednak jako administrujące przedmiotowym terenem na liście obszarów nierządzących się samodzielnie ONZ, ani nie przesyła wiadomości o tym terytorium zgodnie z art. 73 ust. e) Karty Narodów Zjednoczonych.

B. Raport Amnesty International z dnia 20 grudnia 2010 r.

49. W raporcie opublikowanym 20 grudnia 2010 r. organizacja pozarządowa *Amnesty International* wezwała władze marokańskie do przeprowadzenia dogłębnego, niezależnego i bezstronnego śledztwa w sprawie wszystkich naruszeń praw człowieka, które miały miejsce w związku z wydarzeniami z 8 listopada 2010 r. w Al-Ujun, a także do postawienia przed sądem sprawców popełnionych nadużyć. Zgodnie ze wspomnianym raportem, rano w poniedziałek 8 listopada, kiedy marokańskie siły bezpieczeństwa wkroczyły w celu przeprowadzenia ewakuacji obozu Gadaym Izik, doszło tam do brutalnych starć. Wspomniany obóz został założony na pustyni kilka kilometrów od Al-Ujun na początku października 2010 r. przez Saharyjczyków protestujących przeciwko ich marginalizacji, braku pracy i odpowiedniego zakwaterowania.

50. W raporcie tym, zatytułowanym *Rights Trampled: Protests, Violence and Repression in Western Sahara* [Deptane prawa: protesty, przemoc i represje w Saharze Zachodniej], odnotowano, iż doszło do brutalnych starć rano dnia 8 listopada 2010 r. po wkroczeniu przez marokańskie siły bezpieczeństwa do obozu Gadaym Izik w celu przeprowadzenia ewakuacji. Wspomniany obóz został założony na pustyni kilka kilometrów od Al-Ujun na początku października 2010 r. przez Saharyjczyków protestujących przeciwko ich marginalizacji, braku pracy i odpowiedniego zakwaterowania.

Zamieszki objęły następnie Al-Ujun, gdzie saharijcy manifestanci i marokańscy mieszkańcy miasta podpalali domy, sklepy, stragany i budynki publiczne. Wielu Saharyjczyków zatrzymano i pobito albo poddano torturom lub innemu złemu traktowaniu.

51. Według informacji zawartych w omawianym raporcie, trzynaście osób – jedenastu funkcjonariuszy sił bezpieczeństwa i dwóch Saharyjczyków – zmarło w wyniku aktów przemocy, które miały miejsce w obozie i w Al-Ujun. Najcięższe konsekwencje operacji likwidacji obozu odnotowały marokańskie siły bezpieczeństwa, które straciły dziewięciu ludzi. Zginęli oni podczas starć lub ataków przeprowadzonych przez Saharyjczyków sprzeciwiających się zniszczeniu Gadaym Izik. Przedstawiciele *Amnesty International*, którzy pojechali na miejsce wydarzeń pod koniec listopada, przepytali licznych świadków, którzy potwierdzili, że funkcjonariusze sił bezpieczeństwa bez wahania uderzali starsze kobiety pałkami, aby przed podarciem ich namiotów zmusić je do odejścia. Ponad dwa tygodnie później niektóre z nich wciąż miały widoczne urazy.

52. Wiadomość o ewakuacji obozu prowadzonej przez siły bezpieczeństwa dotarła do Al-Ujun wraz z nadmiernie alarmistycznymi pogłoskami o zabitych Saharyjczykach i aktach przemocy ze strony funkcjonariuszy. W efekcie w mieście wybuchły gwałtowne manifestacje ludności saharijskiej, która zaatakowała budynki publiczne, banki, samochody i inne mienie obywateli pochodzenia marokańskiego lub Saharyjczyków rzekomo popierających zarząd Maroka nad Saharą Zachodnią. Po pewnym okresie spokoju wybuchły kolejne zamieszki. Marokańczycy zaatakowali domy, sklepy i stragany należące do Saharyjczyków; wielu z tych ostatnich pobito. Funkcjonariusze sił bezpieczeństwa, choć obecni na miejscu zdarzenia, nie interweniowali w celu powstrzymania ataków na saharijskie domy i stragany, a niejednokrotnie wręcz pomagali napastnikom.

53. W poniedziałek 8 listopada oraz w kolejnych dniach i tygodniach marokańskie siły bezpieczeństwa zatrzymały około 200 Saharyjczyków. Niemniej, jak twierdzi *Amnesty International*, w związku z atakami, których wobec Saharyjczyków, ich domów i mienia dopuścili się mieszkańcy pochodzenia marokańskiego, do chwili publikacji raportu nikogo nie zatrzymano ani nie postawiono przed sądem.

54. Wszyscy Saharyjczycy, z którymi rozmawiali przedstawiciele *Amnesty International*, opisali sposób, w jaki byli bici, torturowani lub maltretowani przez władze marokańskie w chwili zatrzymania lub w okresie tymczasowego aresztowania. Większość z nich miała blizny i widoczne rany, potwierdzające ich zeznania. Mimo to, władze Maroka nie podjęły żadnych działań w celu zbadania

zarzutów dotyczących tortur i innego złego traktowania zgodnie z postanowieniami Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko torturom i innemu okrutnemu, nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu oraz Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych, których Maroko jest Państwem Stroną.

55. Po wydarzeniach, które miały miejsce w poniedziałek 8 listopada, przed sądem postawiono ponad 130 Saharyjczyków. Niektórzy z nich to znani wcześniej saharijscy działacze polityczni, którzy opowiadają się za samostanowieniem Sahary Zachodniej. Ich aresztowanie ożywiło obawy, że władze usiłują powiązać z wydarzeniami z 8 listopada osoby krytykujące rząd i pokojowych demonstrantów ze względu na ich poglądy polityczne.

56. Niektórzy oskarżeni stawili się przed sędzią śledczym bez skorzystania pomocy prawnej. Wielu z nich miało widoczne ślady tortur i innych form złego traktowania, a także skarżyło się na przemoc, której doznali. Żadnego z nich nie poddano jednak obdukcji i nie wszczęto żadnego dochodzenia dotyczącego przedmiotu ich skarg. Zatrzymani podnieśli, że po przesłuchaniu musieli umieścić swój podpis lub odcisk kciuka pod deklaracjami, których nie pozwolono im przeczytać, przez co obawiali się, że oświadczenia złożone w wyniku tortur lub pod przymusem mogą zostać wykorzystane jako dowód przeciwko nim podczas procesu, co stanowiłoby pogwałcenie prawa międzynarodowego.

57. Wnioski podsumowujące raport zostały oparte na mającej na celu ustalenie okoliczności faktycznych wizycie odbytej przez *Amnesty International* w Maroku i w Saharze Zachodniej między 22 listopada a 4 grudnia 2010 r. W ramach wspomnianej wizyty przedstawiciele *Amnesty International* spotkali się między innymi z urzędnikami rządowymi w Rabacie i w Al-Ujun, jak również z rodzinami zabitych lub rannych Saharyjczyków i członków sił bezpieczeństwa, bliskimi zatrzymanych, osobami wcześniej zatrzymanymi, obrońcami praw człowieka i adwokatami.

C. Human Rights Watch

58. W opinii organizacji pozarządowej *Human Rights Watch*, ujętej w komunikacie opublikowanym w dniu 26 listopada 2010 r., władze marokańskie powinny wszcząć śledztwo dotyczące brutalnej reakcji na starcia z dnia 8 listopada 2010 r. Komunikat zawierał następującą treść:

„Organizacja *Human Rights Watch* doniosła dziś, że marokańskie siły bezpieczeństwa wielokrotnie biły i nękały osoby zatrzymane w związku z zamieszkami, które miały miejsce 8 listopada 2010 r. w Al-Ujun, stolicy Sahary Zachodniej. Dochodzenie *Human Rights Watch* wykazało, że funkcjonariusze atakowali również bezpośrednio ludność cywilną. Władze Maroka winny natychmiast ukrócić stosowanie form złego traktowania wobec zatrzymanych osób i przeprowadzić niezależne śledztwo dotyczące tych okrucieństw – wskazuje *Human Rights Watch*.

O świcie 8 listopada marokańskie siły bezpieczeństwa wkroczyły na teren obozu Gadaym Izik w celu zlikwidowania go. Na początku października Saharyjczycy rozłożyli tam około 6500 namiotów na znak protestu przeciwko warunkom gospodarczym i socjalnym, w jakich przyszło im żyć w Saharze Zachodniej – obszarze zarządzanym przez Maroko.

W wyniku najścia doszło do gwałtownych starć między Saharyjczykami a

funkcjonariuszami sił bezpieczeństwa, zarówno na terenie obozu, jak i w sąsiadującym z nim mieście Al-Ujun. Według oficjalnych danych zginęło jedenastu funkcjonariuszy sił bezpieczeństwa i co najmniej dwóch cywilów. W mieście podpalono wiele budynków publicznych i prywatnych oraz liczne samochody.

„Marokańskie siły bezpieczeństwa mają prawo uciec się do umiarkowanego użycia siły, aby zapobiec aktom przemocy i chronić ludzkie życie, ale nic nie usprawiedliwia bicia osób tymczasowo aresztowanych do utraty przytomności” – stwierdziła Sarah Leah Whitson, dyrektor wydziału *Human Rights Watch* na Bliski Wschód i Afrykę Północną.

Po pierwszych brutalnych starciach funkcjonariusze sił bezpieczeństwa uczestniczyli wraz z marokańską ludnością cywilną w atakach i represjach wymierzonych w cywili i domostwa, a także uniemożliwiali rannym Saharyjczykom uzyskanie dostępu do opieki medycznej. Takie zachowanie oraz posunięcie się do bicia osób zatrzymanych nie może zostać uznane za zgodne z prawem użycie siły w celu zapobieżenia lub ukrócenia popełnionych przez kilku manifestantów aktów przemocy, takich jak rzucanie kamieni czy podpalenia, wskazała *Human Rights Watch*.

W związku z zamieszkami z 8 listopada marokańscy funkcjonariusze ds. bezpieczeństwa zatrzymali setki Saharyjczyków, a których ponad setka wciąż jest przetrzymywana. Saharyjscy adwokaci z Al-Ujun specjalizujący się w prawach człowieka poinformowali *Human Rights Watch*, że dziewięć innych osób przetransportowano do Rabatu w celu przeprowadzenia postępowania przed sądem wojskowym.

Ograniczony dostęp do informacji:

Po zlikwidowaniu obozu namiotowego władze marokańskie restrykcyjnie ograniczyły dostęp do Al-Ujun. Niewielu dziennikarzy czy przedstawicieli organizacji pozarządowych uzyskuje zezwolenie na wjazd do miasta, a wielu z tych, którzy próbują to zrobić, jest zawracanych w połowie drogi. Reprezentantowi *Human Rights Watch* dwukrotnie zabroniono wejścia na pokład samolotu lecącego do Al-Ujun 11 listopada. Wreszcie udało mu się przylecieć do miasta 12 listopada. Wraz z asystentem z ramienia *Human Rights Watch* przebywającym w Al-Ujun udało mu się porozmawiać, między 12 a 16 listopada, z rannymi cywilami i policjantami przebywającymi w domu i w szpitalach. Spotkali się oni także z Mohamedem Jelmousem, gubernatorem regionu El-Ayoune-Boujdour-Saguia el-Hamra.

*„Cieszymy się, że Maroko zmieniło swoje stanowisko i pozwoliło *Human Rights Watch* na przeprowadzenie dochodzenia w Al-Ujun – powiedziała Sarah Leah Whitson – ale rząd, który wciąż powtarza, że nie ma nic do ukrycia, powinien to udowodnić, zezwalając wszystkim mediom i organizacjom pozarządowym na przyjazd na miejsce i zgromadzenie informacji bez przeszkód.”*

(...)

Niewłaściwe traktowanie zatrzymanych osób:

Przedstawiciele organizacji *Human Rights Watch* rozmawiali z siedmioma Saharyjczykami zatrzymanymi w związku z wydarzeniami z 8 listopada i następnie wypuszczonymi na wolność. Wszyscy oni potwierdzili, że funkcjonariusze policji lub żandarmerii nękali ich w okresie aresztowania, w niektórych przypadkach bijąc ich do nieprzytomności, oblewając ich moczem i grożąc im gwałtem. Adwokaci reprezentujący osoby, które wciąż są pozbawione wolności, opowiedzieli *Human Rights Watch*, że co najmniej jedna z nich poinformowała sędziego śledczego o tym, że została zgwałcona w okresie zatrzymania. Wielu innych zatrzymanych zgłaszało sędziemu i prokuratorowi, że padli w tym czasie ofiarą pobicia i innych nadużyć.

Świadkowie, którzy rozmawiali z *Human Rights Watch*, pokazywali poważne kontuzje i inne świeże zranienia wskazujące na to, że byli oni bicia w okresie aresztowania.

Członkowie rodzin osób zatrzymanych potwierdzili, że władze marokańskie przez wiele dni nie informowały ich o aresztowaniu oraz że 23 listopada wciąż nie uzyskali zezwolenia na odwiedzenie swoich bliskich, z których niektórzy byli pozbawieni wolności już od dwóch tygodni, mimo że tego dnia po raz pierwszy mogli się z nimi spotkać adwokaci odpowiedzialni za ich obronę. Ze względu na te opóźnienia wielu rodzinom trudno było szybko ustalić, gdzie znajdowały się zaginione osoby, albo uzyskać informacje o tym, jak traktowano je w miejscu zatrzymania.

Organizacja *Human Rights Watch* zwróciła się do władz, aby bezzwłocznie powiadomiły rodziny każdej z uwięzionych osób zgodnie z postanowieniami art. 67 marokańskiego Kodeksu postępowania karnego.

W stosunku do Saharyjczyków przebywających w więzieniu w Al-Ujun postawiono zarzuty takie jak tworzenie grupy przestępczej w celu popełniania zbrodni wobec osób i mienia, posiadanie broni, niszczenie mienia publicznego, branie zakładników czy udział w porwaniach, umyślne podpalanie budynków, stosowanie przemocy wobec funkcjonariuszy służb porządkowych powodujące zranienia i śmierć, a także przynależność do grup zbrojnych.

(...)

Ataki na domy Saharyjczyków:

Przedstawiciele *Human Rights Watch* udali się do dzielnic Hai Essalam i Colomina Nueva, gdzie 8 i 9 listopada liczne saharyjskie domy zostały zaatakowane przez grupy składające się głównie z funkcjonariuszy sił bezpieczeństwa i osób w formalnych strojach, spośród których niektórzy wydawali się być cywilami pochodzenia marokańskiego, jak twierdzą mieszkańcy. Rozmówcy opisali sposób, w jaki napastnicy bili ludzi w ich własnych domach i wyrządzali szkody materialne. Jak wskazują niektóre informacje, władze podjęły działania w celu wypłacenia odszkodowań osobom poszkodowanym, ale – zgodnie z ustaleniami *Human Rights Watch* – nie ogłosiły żadnych aresztowań i nie oskarżyły żadnego z marokańskich cywilów biorących udział w napadach.

Pewien trzydziestoletni mieszkaniec dzielnicy Columina Nueva opisał, jak grupa marokańskich cywili zebrała się przed jego domem niedaleko ulicy Moulay Ismaïl około godziny 15:00 w dniu 8 listopada. Marokańczykom towarzyszyli policjanci w cywilu, których dało się zidentyfikować po sprzęcie ochronnym, a także policjanci w mundurach uzbrojeni w gaz łzawiący i pistolety. Cywile wdarli się do domu mężczyzny siłą, uderzyli go w głowę maczetą i pozostawili nieprzytomnego z głęboką raną ciętą. Jego brat był świadkiem tego, jak cywile splądrowali dom, ukradli telewizor, sprzęt AGD z kuchni i wiele innych wartościowych przedmiotów, niszcząc przy tym okna i meble.

W sumie napadnięto i uszkodzono kilkanaście domów przy ulicy Moulay Ismaïl i w jej okolicy. W dniu 8 listopada o godzinie 10:30 dwie przecznice dalej grupa około 40 żołnierzy i policjantów włamała się do domu dwóch starszych kobiet. Kobiety twierdzą, że w środku napastnicy otworzyli ogień, strzelając ze służących do tłumienia zamieszek pistoletów na plastikowe kule, nakazali rodzinie opuszczenie domu, po czym ukradli komputer i biżuterię.

(...)

III. WŁAŚCIWE PRAWO KRAJOWE I MIĘDZYNARODOWE

59. Omówienie prawa Radu Europy dotyczącego azylu znajduje się w paragrafach 75, 76 i 82 wyroku *I.M. przeciwko Francji* (skarga nr 9152/09, 2 lutego 2012 r.).

60. W przypadku prawa hiszpańskiego wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej złożone przez skarżących zostały rozpatrzone zgodnie z procedurą przewidzianą wobec wniosków składanych na granicy, przy zastosowaniu gwarancji ustanowionych na mocy ustawy nr 12/2009 z dnia 30 października 2009 r. o prawie do azylu i ochronie uzupełniającej, która stanowi w tej kwestii, co następuje:

Art. 18. Prawa i obowiązki wnioskodawców.

1. Po wniesieniu wniosku osoba wnioskująca o azyl ma prawo, zgodnie z postanowieniami art. 16, 17, 19, 33 i 34 niniejszej ustawy, do:

- a) otrzymania dokumentu potwierdzającego status osoby ubiegającej się o udzielenie ochrony międzynarodowej;
- b) bezpłatnej pomocy prawnej i usług tłumacza ustnego;
- c) tego, aby o jej wniosku został poinformowany UNHCR;
- d) tego, aby wykonanie wszelkich decyzji o deportacji, wydaleniu czy ekstradycji mogących mieć zastosowanie do wnioskodawcy zostało zawieszono;
- e) zapoznania się z zawartością dokumentacji w dowolnym momencie;
- f) opieki zdrowotnej w odpowiednich warunkach;
- g) otrzymywania specjalnych świadczeń socjalnych zgodnie z postanowieniami niniejszej ustawy.

Art. 21. Wnioski składane na przejściach granicznych.

„1. Jeżeli cudzoziemiec nie spełniający warunków wymaganych do wjazdu na hiszpańskie terytorium składa wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej na przejściu granicznym, Minister Spraw Wewnętrznych może w drodze uzasadnionej decyzji uznać ten wniosek za niedopuszczalny w sytuacjach przewidzianych w art. 20 § 1. W każdym przypadku o decyzji należy powiadomić osobę zainteresowaną przed upływem czterech dni od złożenia wniosku.

2. Podobnie Minister Spraw Wewnętrznych może oddalić wniosek w drodze uzasadnionej decyzji, o której osoba zainteresowana winna być powiadomiona przed upływem czterech dni od złożenia przedmiotowego wniosku, w następujących przypadkach:

- a) w sytuacjach wymienionych w art. 25 § 1 c), d) i f);
- b) jeżeli wnioskodawca przedłoży argumenty nielogiczne, niespójne, niewiarygodne, niewystarczające albo sprzeczne z dostatecznie zweryfikowanymi informacjami dotyczącymi kraju jego pochodzenia lub – w przypadku bezpieczeństwa – kraju stałego pobytu w taki sposób, że wspomniane argumenty jasno ukażą bezzasadność wniosku pod względem istnienia obawy o prześladowanie lub odniesienie poważnych obrażeń.

3. Termin przewidziany w poprzednim ustępie może zostać przedłużony maksymalnie do dziesięciu dni decyzją Ministra Spraw Wewnętrznych na uzasadniony wniosek UNHCR, jeżeli spełniony zostanie jeden z warunków przewidzianych w art. 25 § 1 f).

4. Po wydaniu decyzji o niedopuszczalności lub o oddaleniu wniosku wnioskodawca ma dwa dni od chwili powiadomienia [o tej decyzji] na złożenie wniosku o ponowne rozpatrzenie jego wniosku, co ma [wówczas] skutek zawieszający wobec wydanej decyzji. Decyzję dotyczącą takiego wniosku podejmuje Minister Spraw Wewnętrznych, a osoba zainteresowana winna zostać o niej poinformowana przed upływem dwóch dni od złożenia przedmiotowego wniosku.

5. Po upływie okresu przewidzianego na podjęcie decyzji o niedopuszczalności lub oddaleniu wniosku złożonego na granicy albo wniosku o ponowne rozpatrzenie, albo na wydanie orzeczenia w sprawie odwołania o *ponowne rozpatrzenie (reposición)* w przypadku braku wyraźnego powiadomienia o decyzji, [w sprawie wniosku o azyl] wszczyna się postępowanie w trybie zwykłym [stosowane poza przejściami granicznymi], które zakłada udzielenie wnioskodawcy pozwolenia na wjazd i pobyt, bez uszczerbku dla ostatecznej decyzji, która zostanie wydana w każdym przypadku.”

Art. 22. Pobyt osoby ubiegającej się o azyl w czasie rozpatrywania jej wniosku.

„W każdym przypadku w czasie rozpatrywania wniosku o ponowne rozpatrzenie lub odwołania o *ponowne rozpatrzenie (reposición)* przewidzianych w art. 21 §§ 4 i 5 niniejszej ustawy, jak również w sytuacji złożenia wniosku o zastosowanie środków przewidzianych w art. 29 § 2, osoba wnioskująca o azyl przebywa w lokalu wyznaczonym do tego celu.”

Art. 25. Postępowanie przyspieszone.

„(...)

2. Jeżeli wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej zostaje złożony w ośrodku dla cudzoziemców, jest on rozpatrywany zgodnie z postanowieniami art. 21 ustawy odnoszącymi się do wniosków składanych na granicy. W każdym przypadku tak złożone wnioski uznane za dopuszczalne rozpatruje się w trybie przyspieszonym przewidzianym w niniejszym artykule.”

Art. 29. Odwołanie.

„(...)

2. W przypadku złożenia odwołania do sądu administracyjnego i ubiegania się o zawieszenie wykonania danej decyzji, taki wniosek podlega pod kategorię spraw o charakterze szczególnie pilnym, przewidzianych w art. 135 ustawy nr 29/1998 z dnia 13 lipca 1998 r. o sądownictwie administracyjnym.”

Art. 34. Interwencja w procedurze rozpatrywania wniosku.

„O każdym złożonym wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej informowany jest UNHCR, który może zasięgnąć informacji na temat sytuacji przedstawionej w aktach, być obecny podczas przesłuchania wnioskodawcy oraz przedłożyć raporty, które będą musiały zostać włączone do akt.

Z tego względu UNHCR ma dostęp do osób ubiegających się o ochronę, w tym do wnioskodawców znajdujących się w lokalach na przejściach granicznych, w ośrodkach dla cudzoziemców i w ośrodkach zatrzymań.

Art. 35. Interwencja w odniesieniu do stosowania ochrony międzynarodowej.

„1. Przedstawiciel UNHCR w Hiszpanii jest zapraszany na posiedzenia Międzyresortowej Komisji ds. Azylu i Uchodźców.

2. Podobnie jest on bezzwłocznie informowany o złożeniu wniosków na granicy i może spotkać się z wnioskodawcami, jeżeli sobie tego życzy. Zgodnie z postanowieniami art. 21 §§ 1, 2 i 3 przed podjęciem decyzji w sprawie wniosku wysłuchana zostaje opinia UNHCR.

3. Kiedy wnioski są rozpatrywane w trybie przyspieszonym, (...) jeżeli decyzja zaproponowana przez Biuro ds. Azylu i Uchodźców jest negatywna, UNHCR ma w razie potrzeby dziesięć dni na przedłożenie raportu.

61. Obowiązujące do 30 października 2011 r. brzmienie art. 135 ustawy nr 29/1998 z dnia 13 lipca 1998 r. o sądownictwie administracyjnym, dotyczącego środków pilnych, przedstawiało się następująco:

„Sędzia lub sąd może [początkowo] – po dokonaniu oceny okoliczności wskazujących na wyjątkowo pilny charakter przedmiotowej sprawy – zastosować środek bez przesłuchania strony przeciwnej. Decyzja ta nie podlega zaskarżeniu. Na mocy tej samej decyzji sędzia lub sąd wzywa strony na rozprawę, która musi odbyć się przed upływem trzech dni i która dotyczy uchylecia, utrzymania lub zmiany zastosowanego środka. Po przeprowadzeniu rozprawy sędzia lub sąd wydaje decyzję podlegającą zaskarżeniu na zasadach ogólnych.

(...)”

62. Od 31 października 2011 r. art. 135 wspomnianej ustawy ma następujące brzmienie:

„1. Kiedy osoby zainteresowane podnoszą istnienie okoliczności wskazujących na wyjątkowo pilny charakter przedmiotowej sprawy, sędzia lub sąd może – bez przesłuchania strony przeciwnej – na mocy [podjętej] decyzji przed upływem dwóch dni:

a) Uznać, że istnieją okoliczności wskazujące na wyjątkowo pilny charakter przedmiotowej sprawy, uzasadniające zastosowanie lub odmowę zastosowania środka na mocy art. 130. Decyzja ta nie podlega zaskarżeniu. Na mocy tej samej decyzji organ sądowy wzywa stronę przeciwną do przedstawienia, przed upływem trzech dni, obserwacji, które strona ta uważa za istotne, albo wzywa strony do stawienia się na rozprawie w ciągu trzech dni od zastosowania danego środka. Po odpowiednio uzyskaniu obserwacji, stawieniu się stron lub upłygnięciu terminu, sędzia lub sąd wydaje decyzję o uchyleciu, utrzymaniu lub zmianie zastosowanego środka, przy czym decyzja ta podlega zaskarżeniu na zasadach ogólnych.

(...)

b) Uznać, że nie istnieją okoliczności wskazujące na wyjątkowo pilny charakter przedmiotowej sprawy i zalecić rozpatrzenie wniosku o zastosowanie środków tymczasowych na mocy art. 131; w takim przypadku osoby zainteresowane nie mogą już ubiegać się o zastosowanie innych środków przewidzianych w niniejszym artykule.

2. W przypadku postępowań administracyjnych dotyczących cudzoziemców, azylu lub przyznania statusu uchodźcy, które mogą prowadzić do wydalenia osoby zainteresowanej [z terytorium kraju], jeżeli osoba ta jest niepełnoletnia, przed wydaniem uzasadnionej decyzji wspomnianej w ustępie 1 niniejszego artykułu organ sądowy wysłucha prokuraturę.”

PRAWO

I. POŁĄCZENIE SKARG

63. Mając na uwadze fakt, że skargi są ze sobą powiązane pod względem faktów i co do przedmiotu, Trybunał za stosowne uznał ich połączenie i łączne rozpatrzenie w ramach jednego wyroku.

II. ZARZUT NARUSZENIA ART. 13 W ZWIĄZKU Z ART. 2 I 3 KONWENCJI

64. Skarżący podnoszą, że nie mieli możliwości skorzystania – zgodnie z art. 13 Konwencji – ze skutecznego środka odwoławczego, który pozwoliłby im na dochodzenie ich skarg opartych na art. 2 i 3 Konwencji. Wspomniane przepisy mają następujące brzmienie:

Art. 2

„1. Prawo każdego człowieka do życia jest chronione przez ustawę (...)”

Art. 3

„Nikt nie może być poddany torturom ani niehumanicznemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu.”

Art. 13

„Każdy, czyje prawa i wolności zawarte w (...) Konwencji zostały naruszone, ma prawo do skutecznego środka odwoławczego do właściwego organu państwowego (...)”

A. Dopuszczalność

65. Rząd powołuje się na niewyczerpanie krajowych środków odwoławczych. Zwraca przy tym uwagę na fakt, że po zapoznaniu się z dotyczącą ich decyzją izby sędowo-administracyjnej *Audiencia Nacional* o niezawieszeniu nakazów wydalenia z terytorium państwa skarżący od razu zwrócili się do Trybunału o zastosowanie środków tymczasowych i przedstawili swoje zarzuty. Jak zauważa Rząd, nie odwołano się więc w żaden sposób od decyzji *Audiencia Nacional* uchylającej tymczasowe wstrzymanie wykonania nakazu wydalenia (paragraf 44 powyżej) ani do Sądu Najwyższego ani do Trybunału Konstytucyjnego.

Ponadto po uchyleniu zawieszenia przez *Audiencia Nacional* do żadnego z tych organów nie zwrócono się o zastosowanie jakiegokolwiek tymczasowego czy innego środka ochronnego. W rezultacie krajowe środki odwoławcze nie zostały wyczerpane. Co więcej, postępowania główne nadal się toczą przed sądami hiszpańskimi (paragraf 46 powyżej).

66. Przedstawiając w odpowiedzi swoje stanowisko skarżący przypomnieli, że po oddaleniu ich wniosków o zastosowanie środków tymczasowych złożonych do *Audiencia Nacional* mogli zostać w każdej chwili wydaleny.

67. Trybunał jest zdania, że argumenty przedstawione przez Rząd są ściśle związane z przedmiotem skarg przedłożonych przez skarżących. Trybunał uważa, że w konsekwencji należy rozpatrzyć zarzut Rządu łącznie z przedmiotem sprawy (*Mohammed przeciwko Austrii*, skarga nr 2283/12, § 63, 6 czerwca 2013).

B. Zasadność

1. Stanowiska stron

a) Rząd

68. Rząd zauważa, że hiszpańskie postępowanie administracyjne i sądowe dotyczące korzystania z prawa do azylu lub do ochrony międzynarodowej obejmuje dwa etapy: etap administracyjny i etap sądowy.

69. Etap administracyjny podlegający Ministrowi Spraw Wewnętrznych wiąże się z gwarancjami przewidzianymi w art. 18 ustawy o prawie do azylu, obejmującymi pomoc adwokata i tłumacza (paragraf 60 powyżej). Po pierwszym rozpatrzeniu wniosku o azyl, jeżeli wniosek ten zostanie odrzucony, osoba zainteresowana ma prawo zwrócić się do władz administracyjnych o jego ponowne rozpatrzenie, przedstawiając przy tym nowe argumenty, tj. dowody.

70. Rząd podkreśla, że zgodnie z art. 34 i 35 ustawy o prawie do azylu (paragraf 60 powyżej) UNHCR przysługują szerokie uprawnienia do interweniowania w trakcie prowadzonego postępowania: UNHCR może w szczególności być informowany przez właściwe organy o wszystkich wnioskach, brać udział w rozmowach z wnioskodawcą, przedkładać raporty dołączane do akt, ma permanentną możliwość dostępu do wnioskodawcy oraz uczestniczyć w posiedzeniach Międzyresortowej Komisji ds. Azylu i Uchodźców.

71. Po etapie administracyjnym, jeżeli wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej został oddalony, osoba zainteresowana może ubiegać się o kontrolę sądową decyzji administracyjnej, przedkładając odwołanie od tej decyzji odpowiednio sędziemu centralnego sędziego administracyjnego (*Juzgado Central*) lub w izbie sądowo-administracyjnej *Audiencia Nacional*.

72. Rząd podkreśla, że zgodnie z art. 29 ustawy o prawie do azylu „w przypadku złożenia odwołania do sądu administracyjnego i ubiegania się o zawieszenie wykonania danej decyzji, taki wniosek podlega pod kategorię spraw o charakterze szczególnie pilnym, przewidzianych w art. 135 ustawy nr 29/1998 z dnia 13 lipca 1998 r. o sądownictwie administracyjnym.”

Innymi słowy, po złożeniu odwołania do sądu administracyjnego, jeżeli osoba zainteresowana zwraca się o zawieszenie wykonania nakazu wydalenia stanowiącego skutek odmowy przyznania ochrony międzynarodowej, wykonanie takiego środka zostaje automatycznie zawieszony w oczekiwaniu na decyzję organu sądowego.

Na mocy art. 135 ustawy o sądownictwie administracyjnym decyzja organu sądowego dotyczy istnienia przyczyn wystarczających do zawieszenia wydalenia z terytorium kraju na okres oczekiwania na dogłębne rozpatrzenie przez ten organ zasadności wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej. Jednym z aspektów, które na tym etapie postępowania winien przeanalizować wspomniany organ sądowy, jest istnienie ryzyka spowodowania nieodwracalnej szkody wobec osoby poszkodowanej w przypadku jej powrotu do kraju pochodzenia, np. ryzyka poddania tej osoby traktowaniu niezgodnemu z art. 3 Konwencji.

Choć przyznanie prawa do azylu lub ochrony międzynarodowej podlega kontroli sądowej prowadzącej do wydania orzeczenia sądowego, wniosek o zastosowanie środków tymczasowych stanowi skuteczny środek odwoławczy

wobec ewentualnego naruszenia art. 3 Konwencja w przypadku wydalenia.

73. Skarżący skorzystali z możliwości pełnego rozpatrzenia okoliczności faktycznych i akt przez izbę sędow-administracyjną *Audiencia Nacional*. Ich dowody i argumenty zostałyby przeanalizowane trzykrotnie (dwa razy przez organ administracyjny i raz przez organ sądowy), zanim ich ewentualny powrót do Maroka stałby się możliwy. Władze administracyjne i sądowe przeanalizowały ryzyko, na jakie mogliby być narażeni skarżący w przypadku wydalenia. W tym celu hiszpańskie władze wzięły pod uwagę raporty UNHCR oraz informacje z niezależnych źródeł wykazanych w aktach. Dokładność i precyzja analizy na szczeblu sądowym potwierdza fakt, że władze sądowe postanowiły ponownie rozpatrzyć sprawę trzech innych saharyjskich wnioskodawców (którzy nie należą do grona skarżących przed Trybunałem), co doprowadziło do zawieszenia nakazu wydalenia jednego z nich. Władze hiszpańskie przeanalizowały więc argumenty skarżących w sposób uważny i skrupulatny, a sami skarżący skorzystali ze skutecznego środka odwoławczego.

74. Co do wykonania nakazu ich wydalenia z terytorium Hiszpanii, skoro skarżący zwrócili się o zastosowanie środka ochronnego w postaci zawieszenia wykonania tego nakazu w chwili złożenia odwołania do sądu administracyjnego, ich wydalenie nie mogło mieć miejsca (na mocy art. 29 ustawy o prawie do azylu) do czasu dogłębnego rozpatrzenia przez sąd istnienia ryzyka pogwałcenia ich praw w ramach postępowania dotyczącego wspomnianego wniosku o zawieszenie.

75. Podsumowując, Rząd uważa, że zarzuty sformułowane przez skarżących winny zostać oddalone jako bezzasadne.

b) Skarżący

76. Skarżący przypominają – mając na uwadze nieodwracalność szkód, które mogą zaistnieć w przypadku zmaterializowania się ryzyka tortur lub złego traktowania, a także uwzględniając wagę, jaką Trybunał przywiązuje do art. 3 – że pojęcie skutecznego środka odwoławczego w rozumieniu art. 13 wymaga, z jednej strony, niezależnej i skrupulatnej oceny wszelkich skarg, w świetle których istnieją poważne przyczyny, by wierzyć w istnienie realnego ryzyka wystąpienia traktowania sprzecznego z art. 3, jak również – z drugiej strony – możliwości doprowadzenia do zawieszenia wykonania spornego środka (*Jabari przeciwko Turcji*, skarga nr 40035/98, § 50, ETPC 2000-VIII).

77. Odwołując się do wyroku w sprawie *Čonka przeciwko Belgii* (skarga nr 51564/99, ETPC 2002-I), skarżący podkreślają, że wymogi art.13 stanowią rodzaj gwarancji, a nie przejaw dobrej woli czy praktycznego rozwiązania. Skarżący uważają, że środki, jakie zastosowali w przedmiotowej sprawie, powinny mieć skutek zawieszający co najmniej na rozsądny okres oraz że sama możliwość wnioskowania o zawieszenie wykonania decyzji administracyjnej jest niewystarczająca.

78. W przypadku skarżących istniała możliwość zwrócenia się o zawieszenie negatywnych skutków decyzji administracyjnej przy wniesieniu odwołania do sądu, ponieważ złożenie takiego wniosku skutkowało, na mocy przepisów, jednoczesnym zawieszeniem wydalenia czy deportacji. Niemniej zawieszenie przewidziane w hiszpańskim systemie prawnym ma charakter jedynie

tymczasowy i ograniczony do okresu rozpatrywania samego wniosku o zastosowanie tymczasowych środków ochronnych, a nie do chwili wydania ostatecznej decyzji w ramach postępowania głównego dotyczącego istoty sprawy. Skarżący sądzą więc, że możliwość zawieszenia wykonania w niewystarczający sposób spełnia wymogi przewidziane w art. 13 Konwencji.

79. Ponadto zgodnie z hiszpańskimi przepisami organ sądowy może odmówić zastosowania wnioskowanych środków tymczasowych po przeprowadzeniu postępowania uproszczonego, nawet w przypadku spraw bardzo złożonych – tak jak rozpatrywana sprawa. Organ taki orzeka bowiem w bardzo krótkich terminach, bez jasnego ustalenia faktów i bez wzywania stron. W opinii skarżących taki system nie spełnia wymogów art. 13, ponieważ nie oferował im ani przesłuchania ani szczegółowej kontroli sądowej niezależnej od stanowiących przedmiot sporu decyzji administracyjnych.

80. Podsumowując, skarżący uważają, że doszło do naruszenia art. 13 Konwencji w związku z art. 3 ze względu na poważne ryzyko wydalenia do kraju pochodzenia, które im groziło, ponieważ mogli zostać odesłani do Maroka bez szczegółowej i niezależnej analizy ich wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej.

2. Ocena Trybunału

a) Mające zastosowanie zasady ogólne

81. Ogólne zasady dotyczące skuteczności środków i gwarancji zapewnianych przez Umawiające się Państwa w odniesieniu do wydalenia osoby ubiegającej się o azyl na mocy art. 13 w związku z art. 3 Konwencji wymieniono w wyroku w sprawie *M.S.S. przeciwko Belgii i Grecji* [Wielka Izba], skarga nr 30696/09, §§ 286-293, ETPC 2011).

82. Trybunał przypomina zasady dotyczące art. 13 Konwencji, który gwarantuje istnienie w prawie krajowym środka pozwalającego na korzystanie z praw i wolności przewidzianych w Konwencji. Na mocy tego przepisu wymaga się więc krajowego środka uprawniającego do przeanalizowania treści „dającej się uzasadnić skargi” opartej na postanowieniach Konwencji oraz do zaoferowania odpowiedniego środka naprawczego. Zakres obowiązku nałożonego na podstawie art. 13 na Umawiające się Państwa różni się w zależności od charakteru skargi skarżącego. Niemniej środek odwoławczy, którego wymaga art. 13, winien być „skuteczny” zarówno w praktyce, jak i w prawie (*Kudła przeciwko Polsce* [Wielka Izba], nr 30210/96, § 157, ETPC 2000-XI, oraz *M.S.S. przeciwko Belgii i Grecji*, *op. cit.*, § 288).

83. We wspomnianym wyroku w sprawie *M.S.S.* Trybunał przypomniał, że mechanizm wniesienia do niego skargi ma charakter subsydiarny w stosunku do systemów krajowych, ponieważ Trybunał wystrzega się analizowania wniosków o azyl czy kontrolowania sposobu, w jaki Państwa wypełniają swoje zobowiązania wynikające z Konwencji genewskiej. Jego podstawowym zadaniem jest sprawdzenie, czy istnieją skuteczne gwarancje chroniące skarżącego przed arbitralnym odesłaniem do kraju, z którego uciekł (§§ 286 i 287).

84. Trybunał uwzględnia margines oceny przysługujący Umawiającym się Państwom, uznając, że „skuteczność środka w rozumieniu art. 13 nie zależy od pewności co do wydania decyzji korzystnej dla skarżącego. Podobnie „organ” wspomniany w tym przepisie nie musi być organem sądowym, ale jego uprawnienia i oferowane przezeń gwarancje są już brane pod uwagę przy ocenie skuteczności wykonywanego przed nim środka. Co więcej, wszystkie środki oferowane w prawie krajowym mogą wypełniać wymogi przewidziane w art. 13, nawet jeśli żaden z nich sam ich w pełni nie spełnia” (*Gebremedhin [Gaberamadhien] przeciwko Francji*, skarga nr 25389/05, § 53, ETPC 2007-II, *M.S.S. przeciwko Belgii i Grecji*, *op. cit.*, § 289, oraz *I.M. przeciwko Francji*, *op. cit.*, § 129).

85. Z drugiej strony, skuteczność narzuca wymóg dostępności i realności – aby środek wymagany na mocy art. 13 był skuteczny, musi on być dostępny tak w prawie, jak i w praktyce. W szczególności jego wykonanie nie może być w nieuzasadniony sposób utrudnione działaniami lub zaniechaniami władz pozwanego Państwa (*Çakıcı przeciwko Turcji [Wielka Izba]*, skarga nr 23657/94, § 112, ETPC 1999-IV, oraz *M.S.S. przeciwko Belgii i Grecji*, *op. cit.*, § 290).

86. Analizując środki odwoławcze, z których mogą skorzystać osoby ubiegające się o azyl w Grecji, Trybunał przyznał również, że dostępność takiego środka w praktyce jest kluczowa z perspektywy oceny jego skuteczności (*M.S.S. przeciwko Belgii i Grecji*, *op. cit.*, § 318).

87. Ponadto skuteczność łączy się z wymaganiami dotyczącymi jakości, szybkości i skutku zawieszającego, biorąc pod uwagę zwłaszcza wagę, jaką Trybunał przypisuje wobec art. 3 oraz z uwagi na nieodwracalność szkód, które mogą zostać wyrządzone w przypadku zmaterializowania się ryzyka tortur lub złego traktowania. „Art. 13 wymaga środka krajowego umożliwiającego przeanalizowanie treści skargi oraz zapewnienie stosownego środka naprawczego, nawet jeśli Państwa korzystają z pewnego marginesu oceny w zakresie sposobu wypełniania zobowiązań nałożonych na nie na mocy tego przepisu” (*Jabari*, *op. cit.*).

88. Skuteczność środka odwoławczego w rozumieniu art. 13 bezwzględnie wymaga uważnej kontroli prowadzonej przez władze krajowe (*Chamaïev i Inni przeciwko Gruzji i Rosji*, skarga nr 36378/02, § 448, ETPC 2005-III), niezależnego i skrupulatnego zbadania każdego zarzutu pod względem istnienia przyczyn pozwalających wierzyć w istnienie ryzyka wystąpienia traktowania sprzecznego z art. 3 (*Jabari*, *op. cit.*, § 50) oraz szczególnej szybkości działania (*Batu i Inni przeciwko Turcji*, skargi nr 33097/96 i 57834/00, § 136, ETPC 2004-IV (fragmenty), *De Souza Ribeiro przeciwko Francji [Wielka Izba]*, skargi nr 22689/07, § 82, ETPC 2012). Co więcej, mając na uwadze nieodwracalność szkód, które mogą zaistnieć w przypadku zmaterializowania się ryzyka tortur lub złego traktowania, pojęcie skutecznego środka odwoławczego w rozumieniu art. 13 wymaga możliwości doprowadzenia do zawieszenia wykonania nakazu wydalenia (*Jabari*, *op. cit.*, § 50). Trybunał w istocie bowiem uznał, że w zakresie wydalenia z terytorium środek odwoławczy pozbawiony automatycznego skutku zawieszającego nie spełnia warunków skuteczności wymaganych na podstawie art. 13 Konwencji (*Čonka*, *op. cit.*, § 83, *Sultani przeciwko Francji*, skarga nr 45223/05, § 50, ETPC 2007-IV (fragmenty), *Gebremedhin*, *op. cit.*, § 66, *Hirsi*

Jamaa i Inni przeciwko Włochom [Wielka Izba], skarga nr 27765/09, § 200, ETPC 2012, *M.S.S. przeciwko Belgii i Grecji*, *op. cit.*, §§ 290 do 293, *De Souza Ribeiro*, *op. cit.*, § 82). Te same zasady mają tym bardziej zastosowanie, jeżeli wydalenie wystawia skarżącego na realne ryzyko zagrożenia jego życia, chronionego na mocy art. 2 Konwencji.

89. Szczególną uwagę należy zwrócić na szybkość działania samego środka, ponieważ jeśli jest ona zbyt wolna, może go czynić nieodpowiednim (*Doran przeciwko Irlandii*, skarga nr 50389/99, § 57, ETPC 2003-X).

b) Zastosowanie wyżej wspomnianych zasad w niniejszej sprawie

90. Trybunał pragnie zauważyć, że kwestia do rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie dotyczy skuteczności środka odwoławczego, z którego skorzystali skarżący, którym groziło wydalenie, w celu przedstawienia skarg na mocy art. 2 i 3 Konwencji. Choć dostęp do środków odwoławczych sam w sobie nie stanowi kwestii spornej, to fakt, że miały one skutek zawieszający jedynie na ograniczony czas, a nie do chwili podjęcia ostatecznej decyzji w przedmiocie wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej, może osłabiać ich skuteczność.

91. W tym kontekście Trybunał za konieczne uważa podkreślenie, że w przypadku skarg związanych z azylem i imigracją, takich jak te wniesione przez skarżących, Trybunał – respektując zasadę subsydiarności – koncentruje się wyłącznie na badaniu skuteczności procedur krajowych oraz na upewnieniu się, że procedury te funkcjonują z poszanowaniem praw człowieka (zob. *M.S.S. przeciwko Belgii i Grecji*, *op. cit.*, §§ 286 i 287).

92. W odniesieniu do przedmiotowej sprawy Trybunał zauważa, że fakt, iż sądy krajowe cały czas rozpatrują wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej złożone przez skarżących, nie pozwala na orzeczenie co do bezzasadności ich skarg.

93. Stwierdziwszy to, w przedmiotowej sprawie Trybunał nie może się wypowiedzieć na temat naruszenia wyżej wspomnianych przepisów, gdyby skarżący zostali wydaleny. W pierwszej kolejności do władz hiszpańskich – odpowiedzialnych za kwestie azylowe – należy bowiem rozpatrzenie wniosków skarżących i przedłożonych dokumentów, a także ocena ryzyka, na które zostaną narażeni w Maroku. Podstawowym zadaniem Trybunału jest sprawdzenie, czy w przedmiotowej sprawie istnieją skuteczne gwarancje chroniące skarżących przed arbitralnym odesłaniem, bezpośrednio lub pośrednio, do kraju ich pochodzenia (*M.S.S. przeciwko Belgii i Grecji*, *op. cit.*, § 298), ponieważ odwołania co do istoty złożone przez skarżących są wciąż rozpatrywane przez sądy krajowe.

94. Nie można wykluczyć, że w systemie, w którym zawieszenie stosuje się na wniosek, indywidualnie dla każdego przypadku, może dojść do niesłusznej odmowy jego zastosowania, szczególnie, jeśli potem miałyby się okazać, że organ orzekający co do istoty będzie musiał mimo wszystko uchylić sporną decyzję o wydaleniu z powodu nieposzanowania postanowień Konwencji, na przykład na tej podstawie, że osoba zainteresowana padłaby w kraju docelowym ofiarą niewłaściwego traktowania. W podobnym przypadku środek odwoławczy, z którego skorzystała osoba zainteresowana, nie charakteryzowałby się skutecznością oczekiwaną na mocy art. 13 (*Čonka*, *op. cit.*, § 82). W tym

kontekście zarzut Rządu, jakoby skarżący nie wykorzystali krajowych środków odwoławczych, musi zostać oddalony.

Trybunał przypomina w tym zakresie, że w przypadku, gdy osoba w sposób dający się uzasadnić podnosi, że odesłanie jej narazi ją na traktowanie niezgodne z art. 3 Konwencji, środki odwoławcze bez skutku zawieszającego nie mogą zostać uznane za skuteczne w rozumieniu art. 35 § 1 Konwencji.

95. Należy podkreślić, że wymogi przewidziane w art. 13, tak jak wszystkie inne postanowienia Konwencji, mają charakter gwarancji, a nie przejaw dobrej woli czy praktycznego rozwiązania. Stanowi to jedną z konsekwencji praworządności, jednej z fundamentalnych zasad społeczeństwa demokratycznego nieodłącznie powiązanych ze wszystkimi artykułami Konwencji (zob. na zasadzie *mutatis mutandis*, *Iatridis przeciwko Grecji* [Wielka Izba], skarga nr 31107/96, § 58, ETPC 1999-II).

96. W odniesieniu do rozpatrywanej sprawy Trybunał zauważa, że skarżący skorzystali ze środków odwoławczych dostępnych w hiszpańskim systemie w celu przedstawienia swoich skarg na mocy art. 2 i 3 Konwencji – złożyli wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej w Biurze ds. Azylu i Uchodźców w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych, a wnioski te zostały oddalone, podobnie jak wniesione następnie wnioski o ponowne rozpatrzenie. Skarżący wnieśli następnie odwołanie do sądu administracyjnego, zaskarżając wyżej wspomniane decyzje i ubiegając się jednocześnie o zawieszenie wykonania decyzji o wydaleniu na mocy art. 135 ustawy nr 29/1998 z dnia 13 lipca 1998 r. o sądownictwie administracyjnym.

97. Bez przesądzania w żaden sposób oceny sądów hiszpańskich co do zasadności obaw wyrażonych przez skarżących dotyczących złego traktowania, które mogło im grozić po powrocie do kraju pochodzenia, obawy te nie wydają się na pierwszy rzut oka irracjonalne ani oczywiście bezzasadne, zarówno ze uwagi na ogólną sytuację w Maroku powstałą w wyniku likwidacji obozu Gadaym Izik w Saharze Zachodniej (paragrafy 47-59 powyżej), jak i na poszczególne zdarzenia przedstawione przez skarżących.

98. Choć to wyłącznie władze hiszpańskie są właściwe do ostatecznego wypowiedzenia się na temat istnienia albo nieistnienia przyczyn mogących stanowić przeszkodę dla wydalenia zarządzonego wobec skarżących, nie można wykluczyć istnienia wystarczającej liczby elementów pozwalających na wstrzymanie wykonania decyzji podjętych przez Administrację, ponieważ sądy krajowe nie przeanalizowały w sposób szczegółowy i dogłębny zasadności złożonych przez skarżących wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej. Oczywiście Trybunał zdaje sobie sprawę z konieczności dysponowania przez Państwa, w których wiele osób ubiega się o azyl, środkami wymaganymi do stawienia czoła takiej sytuacji, jak również z ryzyka przeciążenia systemu.

99. Trybunał przyznaje, że przyspieszone procedury azylowe, które opracowało wiele Państw europejskich, mogą ułatwiać rozpatrywanie wniosków stanowiących ewidentne nadużycie lub oczywiście bezzasadnych.

Trybunał miał już z resztą okazję stwierdzić, że ponowne rozpatrzenie wniosku o azyl w trybie priorytetowym nie pozbawia zatrzymanego cudzoziemca możliwości szczegółowej kontroli, jeżeli pierwszy wniosek podlegał kompletnemu rozpatrzeniu w ramach normalnej procedury azylowej (*Sultani*

przeciwko Francji, skarga nr 45223/05, §§ 64-65, ETPC 2007-IV (fragmenty)). W przedmiotowej sprawie, a szczególnie w przypadku pierwszych trzynastu skarżących wspomnianych w paragrafie 44 powyżej, Trybunał zauważa jednak, że 27 stycznia 2011 r. sąd *Audiencia Nacional* nakazał Administracji tymczasowe wstrzymanie wydalenia na czas rozpatrywania przedłożonych wniosków o zastosowanie środków tymczasowych. Następnego dnia *Audiencia Nacional* postanowił jednak oddalić wskazane wyżej wnioski o zawieszenie wykonania decyzji o wydaleniu wydanych w stosunku do wspomnianych skarżących. Sąd uznał, że argumenty przedstawione na poparcie ich odwołania nie pozwalają na stwierdzenie istnienia w ich przypadku sytuacji szczególnie niecierpiących zwłoki, które mogłyby uzasadniać zawieszenie wszelkiego wydalenia z terytorium kraju, ani powodujących utratę skuteczności postępowania co do istoty sprawy w przypadku wykonania przedmiotowych decyzji o wydaleniu.

100. Trybunał stwierdza, że w przypadku rozpatrywanej sprawy przyspieszony tryb postępowania nie pozwolił skarżącym na przedstawienie szczegółowych informacji dotyczących tych kwestii, a była to ich jedyna możliwość zawieszenia wykonania procedury wydalenia, ponieważ postępowanie co do istoty sprawy samo w sobie nie miało skutku zawieszającego. Choć Trybunał dostrzega wagę szybkiego działania środków, uważa on, że szybkość ta nie może być uznana za ważniejszą od skuteczności niezbędnych gwarancji proceduralnych mających na celu ochronę skarżących przed odesłaniem do Maroka (*I.M. przeciwko Francji*, *op. cit.*, §§ 147).

101. Trybunał pragnie podkreślić, że jedynie zastosowanie art. 39 jego Regulaminu mogło wstrzymać wydalenie skarżących. W wyniku oddalenia wniosków o zastosowanie środków tymczasowych złożonych do *Audiencia Nacional* nic nie stanowiło bowiem przeszkody przed wykonaniem decyzji wydaleniu.

102. Choć skuteczność środka odwoławczego w rozumieniu art. 13 Konwencji z pewnością nie zależy od pewności co do wydania decyzji korzystnej dla skarżącego, Trybunał nie może nie zauważyć, że bez jego interwencji skarżący zostaliby wydaleniu do Maroka bez uzyskania rozpatrzenia zasadności złożonych przez nich odwołań w sposób możliwie najbardziej skrupulatny i szybki (zob. na zasadzie *mutatis mutandis M.S.S. przeciwko Belgii i Grecji*, *op. cit.*, § 388), ponieważ odwołania, które wnieśli do sądu administracyjnego, nie miały same w sobie automatycznego skutku zawieszającego, mogącego wstrzymać wykonanie wydanych wobec nich nakazów wydalenia.

103. Co więcej, Trybunał stwierdza, że skarżący przyjechali do Hiszpanii między styczniem 2011 r. a sierpniem 2012 r. oraz że od tamtego czasu znajdowali się w sytuacji tymczasowej, cechującej się niepewnością prawną i brakiem bezpieczeństwa materialnego, oczekując na ostateczne decyzje dotyczące ich wniosków. Bez wątplenia wymóg rozsądnego tempa i staranności znajduje w tym kontekście zastosowanie i nie jest wykluczone, że zbyt długi czas trwania postępowania może czynić je nieodpowiednim.

Trybunał uważa, że jeżeli dany środek nie ma skutku zawieszającego lub jeżeli wniosek o zawieszenie zostaje oddalony, w przypadku spraw dotyczących wydalenia, które nawiązują do art. 2 i 3 Konwencji i w odniesieniu do których Trybunał postanowił zastosować art. 39 Regulaminu, konieczne jest, aby sądy

działały szczególnie szybko i starannie oraz aby orzekały co do istoty w krótkim czasie. Jeżeli tak się nie dzieje, środek odwoławczy traci skuteczność.

104. Trybunał zdaje sobie sprawę z konieczności dysponowania przez Państwa, w których wiele osób ubiega się o azyl, środkami wymaganymi do stawienia czoła takiej sytuacji, zdaje sobie również sprawę z ryzyka przeciążenia systemu. Niemniej podobnie jak art. 6 Konwencji, art. 13 zobowiązuje Umawiające się Państwa do zorganizowania ich sądownictwa w taki sposób, aby umożliwić wypełnianie przez nie wymogów przewidzianych w tym przepisie (zob. na zasadzie *mutatis mutandis* *Süßmann przeciwko Niemcom*, 16 września 1996, Zbiór wyroków i decyzji 1996-IV, § 55).

105. Podsumowując, skarżący nie mieli możliwości skorzystania ze środka odwoławczego spełniającego warunki art. 13, który pozwoliłby im na dochodzenie ich skarg opartych na art. 2 i 3 Konwencji. W związku z powyższym doszło do naruszenia art. 13 Konwencji w związku z art. 2 i 3.

III. ZARZUT NARUSZENIA ART. 2, 3 I 5 KONWENCJI

106. Skarżący podnoszą, że odesłanie ich do Maroka naraziłoby ich na ryzyko zagrożenia ich życia lub na nieludzkie i poniżające traktowanie. Powołują się oni na art. 2, 3 i 5 Konwencji.

107. Trybunał zauważa, że krajowe środki odwoławcze nie zostały wyczerpane, jak wymaga tego art. 35 § 1 Konwencji, ponieważ – zgodnie z informacjami przedstawionymi Trybunałowi przez strony – postępowania główne dotyczące kwestii podnoszonych na gruncie wspomnianych przepisów Konwencji wciąż toczą się przed sądami krajowymi. Zgodnie z zasadą subsydiarności Trybunał nie może więc rozpatrywać domniemanego naruszenia praw, w przedmiocie których sądy krajowe nie miały jeszcze okazji ostatecznie się wypowiedzieć.

108. Z powyższego wynika, że ta część skarg jest przedwczesna i musi zostać oddalona na mocy art. 35 §§ 1 i 4 Konwencji.

IV. ZASTOSOWANIE ART. 39 REGULAMINU TRYBUNAŁU

109. Trybunał pragnie przypomnieć, że na mocy art. 44 § 2 Konwencji wyrok staje się ostateczny: a) jeśli strony oświadczają, że nie będą wnioskować o przekazanie sprawy do Wielkiej Izby, lub b) po upływie trzech miesięcy od daty wydania wyroku, jeśli nie złożono wniosku o przekazanie sprawy do Wielkiej Izby, lub c) jeśli zespół Wielkiej Izby odrzuci wniosek o przekazanie sprawy w trybie art. 43.

110. Trybunał jest zdania, że środki, jakie zalecił Rządowi, stosując art. 39 Regulaminu (paragraf 4 powyżej), winny pozostać w mocy do chwili, w której niniejszy wyrok stanie się ostateczny lub w której Trybunał wyda inną decyzję w niniejszej sprawie (zob. część dyspozytywna).

V. ART. 46 KONWENCJI

111. Właściwe fragmenty art. 46 Konwencji mają następujące brzmienie:

„1. Wysokie Ukladające się Strony zobowiązują się do przestrzegania ostatecznego wyroku Trybunału we wszystkich sprawach, w których są stronami.

2. Ostateczny wyrok Trybunału przekazuje się Komitetowi Ministrów, który czuwa nad jego wykonaniem.

(...)”

112. Mając na uwadze szczególne okoliczności sprawy, a także uwzględniając fakt, że naruszenie art. 13 Konwencji wynika z braku zawieszającego charakteru postępowań sądowych odnoszących się do wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonych przez skarżących, oraz fakt, że postępowania te wciąż się toczą, choć pierwsi skarżący ubiegający się o azyl przybyli do Hiszpanii w styczniu 2011 r., Trybunał uważa, że zaskarżone Państwo powinno zagwarantować – pod względem prawnym i materialnym – pozostanie skarżących na terytorium hiszpańskim w okresie rozpatrywania ich spraw i do chwili wydania ostatecznych decyzji krajowych w sprawie ich wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej.

VI. ZASTOSOWANIE ART. 41 KONWENCJI

113. Art. 41 Konwencji przewiduje, co następuje:

„Jeśli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie Konwencji lub jej protokołów, oraz jeśli prawo wewnętrzne zainteresowanej Wysokiej Ukladającej się Strony pozwala tylko na częściowe usunięcie konsekwencji tego naruszenia, Trybunał orzeka, gdy zachodzi potrzeba, słuszne zadośćuczynienie pokrzywdzonej stronie.”

114. Skarżący nie złożyli wniosku o słuszne zadośćuczynienie.

W ZWIĄZKU Z POWYŻSZYM TRYBUNAŁ JEDNOMYŚLNIE

1. *Postanawia* połączyć skargi;
2. *Dolęcza* do przedmiotu sprawy zarzut niewyczerpania krajowych środków odwoławczych w odniesieniu do skargi opartej na art. 13 Konwencji i *oddala* go;
3. *Uznaje* skargi za dopuszczalne w zakresie zarzutu opartego na art. 13 w związku z art. 2 i 3 Konwencji, oraz za niedopuszczalne w pozostałej części;
4. *Stwierdza*, że doszło do naruszenia art. 13 Konwencji w związku z art. 2 i 3;

5. *Postanawia* nadal wskazywać Rządowi, na mocy art. 39 Regulaminu Trybunału, że w interesie prawidłowego przebiegu postępowania pożądane jest, aby skarżący nie zostali wydaleny do chwili, w której niniejszy wyrok stanie się ostateczny lub w której Trybunał wyda inną decyzję w niniejszej sprawie;
6. *Stwierdza*, że – mając na uwadze szczególne okoliczności sprawy – Trybunał uważa, iż zaskarżone Państwo powinno zagwarantować pozostanie skarżących na terytorium hiszpańskim w okresie rozpatrywania ich spraw i do chwili wydania ostatecznych decyzji krajowych w sprawie ich wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej.

Sporządzono w języku francuskim oraz obwieszczono pisemnie dnia 22 kwietnia 2014 r., zgodnie z art. 77 §§ 2 i 3 Regulaminu Trybunału.

Santiago Quesada
Kanclerz

Josep Casadevall
Przewodniczący

Załącznik

Nr	Nr sprawy	Nazwa sprawy i data urodzenia skarżącego	Imię i nazwisko przedstawiciela	Data wniesienia	Data zastosowania art. 39	Data podania do wiadomości	Wyrok AN (oddalenie odwołań złożonych do sądu administracyjnego)
1.	6528/11	A.C. przeciwko Hiszpanii, 18/07/1991	E. Gracia Cano	28/01/2011	31/01/2011	07/11/2011	8.10.2012
2.	6529/11	M.L. przeciwko Hiszpanii, 01/01/1985	E. Gracia Cano	28/01/2011	31/01/2011	07/11/2011	23.07.2011
3.	6530/11	M.A.E.K. przeciwko Hiszpanii, 11/02/1990	E. Gracia Cano	28/01/2011	31/01/2011	07/11/2011	27.01.2012
4.	6559/11	H.B. przeciwko Hiszpanii, 05/12/1964	E. Gracia Cano	28/01/2011	31/01/2011	07/11/2011	
5.	6562/11	M.M. przeciwko Hiszpanii, 08/03/1983	E. Gracia Cano	28/01/2011	31/01/2011	07/11/2011	
6.	6569/11	H.E.M. przeciwko Hiszpanii, 15/07/1991	E. Gracia Cano	28/01/2011	31/01/2011	07/11/2011	
7.	6572/11	M.A. przeciwko Hiszpanii, 23/08/1987	E. Gracia Cano	28/01/2011	31/01/2011	07/11/2011	
8.	6574/11	R.E.K. przeciwko Hiszpanii, 01/03/1987	E. Gracia Cano	28/01/2011	31/01/2011	07/11/2011	3.05.2012
9.	6586/11	B.B. przeciwko Hiszpanii, 07/05/1989	E. Gracia Cano	28/01/2011	31/01/2011	07/11/2011	9.02.2012
10.	6590/11	F.E.W. przeciwko Hiszpanii, 01/11/1986	E. Gracia Cano	28/01/2011	31/01/2011	07/11/2011	
11.	6595/11	A.E.M. przeciwko Hiszpanii, 01/01/1987	E. Gracia Cano	28/01/2011	31/01/2011	07/11/2011	
12.	6602/11	S.R. przeciwko Hiszpanii, 01/01/1982	E. Gracia Cano	28/01/2011	31/01/2011	07/11/2011	
13.	6605/11	S.S. przeciwko Hiszpanii, 20/12/1984	E. Gracia Cano	28/01/2011	31/01/2011	07/11/2011	16.02.2012
14.	6869/11	A.B. przeciwko Hiszpanii, b.d.	M. Valiente Ots	31/01/2011	01/02/2011	01/12/2011	06.07.2012
15.	6875/11	A.M. przeciwko Hiszpanii, b.d.	M. Valiente Ots	31/01/2011	01/02/2011	01/12/2011	
16.	19730/11	B.T. przeciwko Hiszpanii, b.d.	E. Gracia Cano	28/03/2011	30/03/2011	01/12/2011	29.03.2012
17.	19739/11	S.A. przeciwko Hiszpanii, b.d.	M. Valiente Ots	28/03/2011	30/03/2011	01/12/2011	
18.	19766/11	M.A. przeciwko Hiszpanii, b.d.	M. Valiente Ots	28/03/2011	30/03/2011	01/12/2011	19.11.2012
19.	19774/11	H.B. przeciwko Hiszpanii, b.d.	M. Valiente Ots	28/03/2011	30/03/2011	01/12/2011	
20.	19783/11	H.A. przeciwko Hiszpanii, b.d.	M. Valiente Ots	28/03/2011	30/03/2011	01/12/2011	9.10.2012
21.	19791/11	L.E.G. przeciwko Hiszpanii, b.d.	M. Valiente Ots	28/03/2011	30/03/2011	01/12/2011	
22.	19796/11	E.E.M przeciwko Hiszpanii, b.d.	M. Valiente Ots	28/03/2011	30/03/2011	01/12/2011	

Nr	Nr sprawy	Nazwa sprawy i data urodzenia skarżącego	Imię i nazwisko przedstawiciela	Data wniesienia	Data zastosowania art. 39	Data podania do wiadomości	Wyrok AN (oddalenie odwołań złożonych do sądu administracyjnego)
23.	19837/11	A.E.J przeciwko Hiszpanii, b.d.	M. Valiente Ots	28/03/2011	30/03/2011	01/12/2011	26.11.2012
24.	19846/11	M.C. przeciwko Hiszpanii, b.d.	M. Valiente Ots	28/03/2011	30/03/2011	01/12/2011	
25.	19854/11	M.M.E.A. przeciwko Hiszpanii, b.d.	M. Valiente Ots	28/03/2011	30/03/2011	01/12/2011	3.10.2012
26.	19913/11	Y.E.Y. przeciwko Hiszpanii, b.d.	M. Valiente Ots	28/03/2011	30/03/2011	01/12/2011	
27.	19920/11	H.H. przeciwko Hiszpanii, b.d.	M. Valiente Ots	28/03/2011	30/03/2011	01/12/2011	
28.	19951/11	I.S. przeciwko Hiszpanii, b.d.	M. Valiente Ots	28/03/2011	30/03/2011	01/12/2011	
29.	61912/12	Y. H. przeciwko Hiszpanii, 24/01/1987	B. Alfonso Camacho	27/09/2012	28/09/2012	03/10/2012	
30.	62497/12	A.E.G. przeciwko Hiszpanii, 05/12/1988	B. Alfonso Camacho	01/10/2012	02/10/2012	02/10/2012	